

หาทางเดิน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันข้อ ๕๖๓. เรื่อง “นมัสการกราบเรียนถามปัญหา” แล้วก็อารมณ์ภทมาว่าเขาเคยไปหนอมมาก่อน แล้วมาเจอสายหลวงปู่มัน แล้วเชื่อมันมาก นี่คือการอารมณ์ภทมาก่อน เขาระบุชื่อด้วย ไม่เอา นี่มีคำถาม

ถาม : ๑. ผมเคยซื้อชุดผ้าไตรถวายหลวงตา ผมเคยซื้อชุดผ้าไตรที่ย้อมสีจากร้านถวายหลวงตา แต่ว่าต่อมาภายหลังสังเกตคนอื่นๆ ส่วนมากเห็นเขาถวายเป็นผ้าขาวที่ยังไม่ได้ย้อมกัน ก็เลยไม่แน่ใจว่าที่ผมถวายผ้าที่ย้อมเสร็จแล้วนั้นมันถูกต้องหรือไม่? แล้วหลวงตาและพระที่วัดท่านจะใช้หรือเปล่าครับ ที่ถูกต้องควรถวายอย่างไร?

๒. ผมนั่งสมาธิไม่ค่อยสม่ำเสมอ เคยลองใช้คำบริกรรมพุทโธ พุทโธแล้วรู้สึกว่าจะไม่ค่อยถนัด แต่จะถนัดใช้อานาปานสติกำหนดความรู้สึกที่ปลายจมูกพร้อมๆ กับนึกในใจว่าเข้า-ออก เข้า-ออก บางทีใช้มรรณาสติหรือคำบริกรรมว่าตายๆ อย่างนี้ก็ใช้ได้ไหมครับ แล้วเวลานึกคำบริกรรมเราต้องจินตนาการไปพร้อมๆ กันไหมครับว่าสักวันเราต้องตายแน่ๆ หรือเพียงแต่สักว่านึกบริกรรมเฉยๆ โดยไม่ต้องจินตนาการ แต่ก็เคยได้ยินมาว่าถ้าจะสมณะก็สมณะ ถ้าจะวิปัสสนาก็วิปัสสนา ถ้าจะออกด้านวิปัสสนานั้น ใหม่ๆ ต้องบังคับใช้สัญญาไปเลยใช่ไหมครับ

๓. จำเป็นต้องนั่งสมาธิตลอดรุ่ง หรือเดินตลอดรุ่งเลยหรือเปล่าครับถึงจะได้บรรลุธรรมขั้นใด ขั้นหนึ่ง แต่ก็คิดอยู่เหมือนกันว่าในชีวิตนี้ก็อยากจะลองนั่งตลอดรุ่งสักที

๔. มีครั้งหนึ่งนั่งไปประมาณ ๒ ชั่วโมง เจอความมหัศจรรย์คือทุกขเวทนา ปวดมาก ที่เกิดขึ้นอยู่ดีๆ ก็กลับซาลง เกือบจะหมดไปเลยครับ หลังจากออกจากสมาธิแล้ว

ปรากฏว่าลุกขึ้นเดินไปได้เลย ทั้งๆ ที่เมื่อก่อนเคยนั่ง ๑ ชั่วโมง ลุกขึ้นเดินทันที เพราะขา
จะยังเหน็บชา กิน ไม่ทราบว่าการแบบนี้เรียกว่าอะไรครับ ต้องปฏิบัติอย่างไรต่อไป

๕. เวลาเดินจะนึกตายเป็นๆ บางครั้งก็ใช้จินตนาการว่าเราเป็นโครงกระดูก มีเนื้อ
หุ้มหนังอยู่เดินไปมา ถูกไหมครับ

๖. เรื่องการรำคาญที่หลวงตาว่าเป็นเรื่องสำคัญ ผมใช้วิธีดูภาพศพสุภะบ่อยๆ เพื่อ
ลดรำคาญค้นหา และลบสัญญาเดิมๆ ที่ว่าสวยงาม จนพอจะจับได้บ้างว่าเวลารำคาญ ค้นหา
กำเร็บก็เป็นเพราะเราไปปรุงแต่งและคิดสัญญาอารมณ์เก่าๆ ของเราเอง แต่ผมก็ยังรู้ตัว
ว่ายังมีรำคาญ ค้นหาอยู่นะครับ ทำอย่างไรถึงจะลดได้มากกว่านี้

๗. พระโศดบันที่จะยังมีรำคาญค้นหาประมาณไหน จึงยังสามารถมีครอบครัวได้

๘. รู้สึกว่าเรามีหิริโอตตัมปะมากขึ้น สติดีขึ้น เวลาโกรธจะรู้ตัวมากขึ้น หายเร็ว
ขึ้น แต่ก็ยังกำเร็บบ้างเวลามีสิ่งมากระตุ้น ทำอย่างไรถึงจะไม่มีโกรธเลยครับ ต้องบรรลุ
ขั้นไหน?

๙. คนที่ได้บรรลุธรรม หรือคนที่บวชได้นี้ต้องมีบุญบารมีเก่าๆ มาก่อนใช่ไหม
ครับ อยากจะบวชแต่กลัวว่าบารมีตัวเองจะยังไม่แก่กล้าพอ กลัวไปเจอเจ้าอาวาสที่ไม่ถูก
จริตกับเรา แล้วสอนไม่ถูกทางนะครับ อยากบวชแล้วไปอยู่กับครูบาอาจารย์ที่เราแน่ใจ
นะครับ จะทำอย่างไรดี?

ตอบ : ๙. ข้อ

ถาม : ผมเคยซื้อชุดผ้าไตรข้อมสี่ไปถวายหลวงตา (แล้วถามว่า) ตอนหลังเห็น
คนอื่นเขาถวายแต่ผ้าขาวกัน ผ้าขาวที่ไม่ได้ข้อม ก็เลยไม่แน่ใจว่าผ้าที่ถวายไปข้อมเสร็จ
นั่นถือว่าถูกต้องหรือไม่ และหลวงตา พระที่วัดท่านจะใช้หรือเปล่านั้น

ตอบ : ถ้าท่านใช้ ท่านก็ใช้เป็นผ้ามัน ใช้เป็นผ้ามัน ผ้ามุงร้าน ใช้เป็นอย่าง
นั้นไป ฉะนั้น เวลาบอกถวายพระ โดยทั่วไปนะ แต่เดิมเขาใช้ผ้าขาวแล้วข้อมเอาหมด
แหละ แล้วพอร้านสังฆทานเขาทำ แล้วพระก็ใช้อย่างนั้นจนเคยไป พอเคยไป พระพออยู่
ลำบากเข้า หรืออยู่โดยตัวเอง สิ่งใดที่ลำบากเข้า แล้วพระบวชน้อยลง ฉะนั้น ทางเถร

สมาคมเขาก็อนุญาตไง อนุญาตให้ใช้ได้อย่างนั้น ใช้ได้อย่างนั้น พอใช้ได้ๆ ไปมันก็ใช้กันมาแบบนี้ มันก็เลยเป็นประเพณี

ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊มนึกถึงหลวงปู่ชอบเลย ตอนที่หลวงปู่ชอบไปหาหลวงปู่มั่น แล้วที่ว่าหลวงปู่มั่นท่านให้ออกไปก่อน แล้วสุดท้ายตอนหลังท่านก็ให้คนไปตามหลวงปู่ชอบกลับมาที่กรณีนี้ กรณีนี้เพราะพระวินิจฉัยกันว่าเป็นเพราะเหตุใด? เพราะสมัยนั้นหลวงปู่ชอบท่านเพิ่งบวชไง แล้วท่านมาหาหลวงปู่มั่น แสดงว่าบริวาร ก็บริวารซื้อเอา ที่นี้พวกบาตร พวกอะไรมันก็เป็นสิ ดูอย่างยามสีเขี้ยว สีแดงอย่างนี้ ที่นี้ไปหาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านก็ตีเอา ฉะนั้น เวลาตีเอา ตีเอาเพราะว่าท่านฝึกไว้แบบนี้ไง

ฉะนั้น ถ้าถวายผ้าขาว ผ้าขาวมันก็มีอย่างหนา อย่างบาง อย่างบางก็ใช้เป็นผ้าจีวร ถ้าหนาหน่อยก็ใช้เป็นผ้าสบง ถ้าหนาหน่อยก็ใช้เป็นผ้าพวกบริวารโจล พวกยาม พวกอะไรต่างๆ เขาตัดเย็บกันเอาเองไง ถ้าตัดเย็บกันเอาเองเขาถึงถวายผ้าขาว ถ้าถวายผ้าขาว พระตัดเย็บได้มันก็จบใช่ไหม? แล้วถ้าใช้ผ้าสี ใช้ผ้าสีที่ถวาย โดยทั่วไปพระเจ้าใช้กัน โดยทั่วไป แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านให้ตัดเย็บเอง ตัดเย็บเองเพราะเหตุใด? ตัดเย็บเองเพราะแบบกางเกงหรือเสื้อ ถ้ามันผิควัสดุที่เราใส่ได้ไหม?

พระนี่มีสูงมีต่ำนะ ถ้าพระมีสูงมีต่ำ เวลาเขาเย็บผ้าเขาวัดข้อศอก ใช้ศอก เห็นไหม ๔ ศอกคืบ ๗ ศอกคืบ เวลามันหดมาแล้วมันจะเหลือ ๗ ศอกพอดี นี่ ๔ ศอกคืบหดแล้วมันจะเหลือเฉพาะศอกของคน ถ้าศอกมันยาวนะ นี่ทาบศอกไป แล้วศอกมันยาวใช่ไหม? คนสูงขึ้นก็ศอกยาว คนต่ำศอกก็สั้น พอศอกสั้น พอตัดแล้วมันจะคำนวณไว้พอดีว่าถ้ามันหดแล้วจะพอดี

กรณีนี้เป็นกรณีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระอานนทัง ให้พระอานนทังขึ้นไป แบบว่าให้ออกแบบ ที่นี้พอออกแบบมาแล้วเขาก็ตัดเย็บกัน ที่นี้พอตัดเย็บกัน ถ้าพูดถึงเป็นพระบวชนะ ใ้การตัดเย็บผ้ามันอยู่ในนักธรรมโทมั้ง เราดูในวินัยมุขในวินัยมุขนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก นักธรรมโทจะมีวิชาตัดจีวร ที่นี้พอตัดจีวรมันมีวิชาตัดจีวร แต่มันตัดจีวรไม่เป็น

นี่ก็เหมือนกัน เวลากรรมฐานๆ มีกรรมฐาน แต่กรรมฐานแล้ว พระกรรมฐานๆ มีแต่เปลือก แล้วมันทำเป็นหรือเปล่า? ถ้าทำเป็นก็เหมือนตัดจีวรนี้แหละ ตัดจีวรเป็นหรือ

เปล่า? ถ้าตัดจิวรเป็น เห็นไหม เรียนด้วย แล้วทำได้ด้วย ถ้าเรียนด้วย ทำได้ด้วยมันก็จบใช่ไหม? ถ้าจบแล้วมันก็เข้ามาตรงนี้ ตรงที่ว่าผ้าข้อมสืพระเจ้าจะใช่หรือเปล่า? ใช่ แต่ใช่ทำอะไรนั่นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะว่าเวลาพระไปแล้วนะ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเราไม่ศึกษามันก็เหมือนกันหมด แต่ถ้าเราศึกษาปั๊บเราจะเห็นความแตกต่างหมดเลย

ความแตกต่างหมายความว่าครูบาอาจารย์ของเรานะท่านจะใช้ผ้าบังสกุล ผ้าบังสกุลหมายถึงปาน ฝ้าย ไหม เปลือกไม้ ขนสัตว์ ระคนกัน ๖ ชนิด นี่หมายถึงว่าผ้าบังสกุล ผ้าบังสกุลหมายถึงผ้าปาน ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าเปลือกไม้ ผ้าขนสัตว์ แล้ว ๖ ชนิดนี้ ระคนกัน แต่ในปัจจุบันนี้พอมันใช้ผ้าผสมในล่อนเข้าไป ทางอีสานเขาบอกว่าผ้าผสม ยาง ผ้าผสมยางอธิษฐานไม่ขึ้น

ถ้าผ้า ส่วนผสมของผ้าไง ถ้าผ้าบังสกุลมันอยู่ในวินัยปิฎก แล้วไปอยู่ในสุดตันตปิฎกมากมาย เพราะเวลาผ้า เห็นไหม ผ้ากาสี หรือผ้าอะไรที่ว่าถวายพระ แล้วพระพุทธเจ้าห้ามให้พระใช้ ผ้าสิ่งใดที่มันสวยงาม แฉวฉว ไม่เศร้าหมอง พระพุทธเจ้าไม่ให้ใช้ พระพุทธเจ้าให้ใช้ผ้าเศร้าหมอง ผ้าที่ทางโลกเขาไม่ต้องการ

นี่พูดถึงถ้าศึกษานะ ถ้าไม่ศึกษาเหมือนกัน ผ้าเหมือนผ้า สีเหมือนสี พอผ้าเหมือนผ้า สีเหมือนสีเราก็อใช้กันไป แต่พอไปศึกษามันก็เหมือนกับเรานี้แหละ เราไม่รู้ว่าจะไร ถูก อะไรผิด เราก็มั่นไม่น่าจะมีอะไรผิด แล้วเราคิดด้วยนะ มันจุกจิก ของเล็กน้อย ก็ว่ากันไปนะ แต่ถ้าเวลาคนศึกษาแล้วจะเข้าใจเลยว่านี่ผ้าข้อมเสร็จใจ นี่ไงที่ว่าหลวงตาท่านเคยพูดกับเรา วินัยฝักเจ๊กไว้ใช่ไหม? วินัยฝักเจ๊กคือว่าซื้อเอาไป ทุกอย่างไปซื้อเอาที่ร้าน วินัยฝักเจ๊กไว้หรือ? เพราะวินัยกรรมมันมีไง อย่างพินทุ อย่างกัปปิยะ นี่วินัยกรรม

วินัยกรรมมันมีไง วินัยกรรมคือการกระทำ การข้อมผ้า เย็บผ้ามันมีวินัยกรรมของมัน ฉะนั้น ถ้ามีปั๊บเขาถึงถวายผ้าขาว ถวายผ้าขาวให้พระท่านใช้ได้ประโยชน์เต็มที่ แต่เวลาผ้าสีมาถวายพระที่ท่านทำอะไรไม่ค่อยได้ ท่านก็ใช้ไปตามนั้น หรือว่าไม่มีเวลาตัดผ้า สังกัดได้ไหม เวลาที่เขาถึงงาน ที่เขาถวายผ้าไตรๆ ฉะนั้น ผ้าไตรเขาก็ดูกัน เพราะว่าคนที่เขาถือของเขา เขาไม่ใช้หรือก เอาไปแล้ว ถ้าอย่างดีก็ถวายพระองค์อื่น อย่างของเรา นี่เราเก็บไว้ เก็บไว้ แล้วถ้าพระที่ไหนเขาใช้เราก็อใช้พระที่นั่นไป หรือไม่ อย่างที่ว่านี่ก็เป็นผ้าม่าน ผ้าต่างๆ ไป นี่ใช่หรือไม่ใช่

แต่ถ้าผ้าขาว แล้วผ้าขาวต้องเป็นฝ้าย ป่าน ไหม เพราะมันข้อมติดใจ ถ้าเป็นไฉน ล่อนมันข้อมไม่ได้ ถ้ามันข้อมไม่ได้ มันข้อมไม่ติด เราตัดจนเสร็จแล้วนะ แล้วไปข้อมฝ้าย นะ ข้อมไม่ติด เสียเวลาเปล่า เสียทุกอย่างเลย แต่ถ้าเป็นผ้าบังสุกุลนะ ฝ้าย ไหม เปลือกไม้ ขนสัตว์ ป่าน นี้อย่างนี้ผ้าบังสุกุล ผ้าบังสุกุลหมายถึง เพราะผ้าบังสุกุลเราขึ้นว่าผ้าที่พาด ศพไง เราคิดกันอย่างนั้นไง ไปเปิดดูในพระไตรปิฎก วิธีการบวชพระ เขาจะพูดถึงว่าผ้า บังสุกุลหมายถึงอะไร ผ้าบังสุกุล ผ้าต่างๆ นั้นแหละ

นี่พูดถึงวินัยนะ แล้วพออ่านไปในสุดตันตปิฎกจะเห็นมากเลย พระพุทธเจ้าให้ เสียสละผ้าออก ผ้าอันนี้ผิด พระมีผ้าชุดหนึ่ง ผ้าครองชุดหนึ่ง ผ้าใส่เทินไปในสิริষะไป พระพุทธเจ้าให้สละทิ้ง อยู่ในสุดตันตปิฎกเยอะมาก ทีนี้เพียงแต่มาศึกษามาแล้ว ศึกษา มาเพื่อปฏิบัติ หรือศึกษามาไว้เพื่อเอาไปประกาศกันล่ะ? ถ้าศึกษามาเพื่อปฏิบัติมันจะเข้าใจ นะ ถ้าศึกษามาเพื่อเอาไปประกาศมันก็ได้ประกาศนั้นแหละ นี่พูดถึงผ้าขาวนะ

เวลาโยม ถ้าพูดถึงบอกว่ามันเป็นเรื่องจุกจิก เวลาพูดอะไรไปโยมก็บอกว่า

“หลวงพ่ อ อะไรก็ได้ที่โยมถวายเป็น หลวงพ่อก็รับๆ ไปเถอะ มันจะได้หมดเรื่อง หมดราว หลวงพ่อนี่ยุ่งมากเลย”

ถ้าอย่างนี้บ๊อบเราก็เฉย อ้าว อะไรก็เอา ใครจะถวายเป็นก็รับ รับแล้วก็วางไว้นั้นแหละ ใ้ใช้หรือไม่ใช้นั้นอีกเรื่องหนึ่ง เขาก็รับเอาบุญกันไง เขาเรียกฉลองศรัทธา ทางนั้นก็ ศรัทธามา ทางนี้ก็ฉลองศรัทธาก็จบ แต่ถ้าจะอธิบายว่า ใ้ เรื่องมาก แต่เวลากิเลสมันเรื่อง มากมันไม่บอกนะ เวลากิเลสมันจี้คอบอก โอ๊ย สบาย สบาย แต่ถ้ามันเป็นเรื่องนะ นี่พูด ไปมันก็เหมือนยกย่องตัวเอง ยกย่องหมู่คณะตัวเอง ก็เลยต่างคนต่างเรื่องของเขา เรื่อง ของเรา เรื่องของใครจะใช้ ใครจะทำอะไรก็เรื่องของเขา แต่ถ้าเราศึกษา เรารู้ของเราเราก็ คุดูแลของเรา อะไรที่ใช้ได้เราก็ใช้ อะไรที่ใช้ไม่ได้เราก็พิจารณาไปใช้อย่างอื่นแทน แล้ว เราก็ใช้ของเรา

นี่พูดถึงผ้าขาว เพราะเขาถามว่าหลวงตาจะใช้ไหมใ้ผ้าข้อมสีๆ ไม่มีทาง ไม่มี ทางเพราะอะไร? เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มนั้นนะ หลวงปู่มนั้นท่านอยากตรวจสอบ พระ ท่านตัดผ้าสบง ๕ ชั้นๆ แล้วให้พระไปเย็บด้วยมีอนนะ ดูว่าใครมีสติปัญญาแก่ไหน แล้วเอามาเทียบ หลวงตาบอกว่าพอให้หลวงตาชั้นหนึ่ง ก็ขึ้นหนึ่ง หลวงตาท่านก็เย็บ

เต็มทีเลย พอมาต่อกันท่านบอกว่าสุดยอดเลย นี่เวลาหลวงตาท่านได้ฝึกหัดมาจากหลวงปู่ มั่น เราอยู่ที่บ้านตาดกันนะ เวลาตัดเย็บผ้าหลวงตาเป็นเรื่องใหญ่มาก เรื่องใหญ่มาก หมายความว่าผ้าที่หลวงตาท่านใช้อยู่ ใครตัดแล้วจะต้องให้เท่าเดิมเปี้ยะ แล้วพอตัด มาแล้ว เวลาไปข้อมแล้วมันหดไปที่คืบหนึ่ง

ผ้านี้ตัดเสร็จแล้วหดย่างน้อย ๑ คืบ เพราะเวลามันต้องไปแช่น้ำให้เป้งออกก่อน ผ้าตัดเสร็จแล้วต้องแช่น้ำให้เป้งออก พอเป้งออกเสร็จแล้วเราต้องรองพื้นด้วยสีหิน สี หินนี้รองพื้น รองพื้นสีหินเสร็จแล้วค่อยข้อมสีมันถึงทน เพราะพวกหินมันจะเข้าไปใน เนื้อผ้า ให้ผ้ามันมันคง ฉะนั้น เวลาข้อมเสร็จแล้วนะ ผืนเก่ากับผืนใหม่ต้องเท่ากัน ตัดผ้า หลวงตานี้ ฉะนั้น ผ้าขาวมันตัดแล้วมันหดเยอะมาก

ฉะนั้น พระเขาก็มีเทคนิค ก่อนที่จะตัดผ้าหลวงตานะ ผ้าขาวนี้เขาก็ไปซักก่อน ไป แช่น้ำซักให้สะอาดดีเลย คือกันหดใจ พอซักเสร็จแล้วก็มาพยายามทาบนะ ตัดแล้วนะ เพราะเวลาตัดเสร็จแล้วนะ แล้วเวลาเย็บ กระจกนี้เราเย็บพลิกกระจก คว้ากระจกมันจะ หดลงมานิดหนึ่ง มันจะหดเข้ามาหลายเซ็นเลย ฉะนั้น ต้องคำนวณนะ ตัดผ้าหลวงตาตัด ยากมาก ยากเพราะอะไร? ยากเพราะท่านจะฝึกสติปัญญาลูกศิษย์ว่ามันมีความหมั่นเพียร แค่นั้น มันมีสติปัญญาแค่นั้น ให้อธิบายอย่างนี้นะถ้าโยมบอกว่าของเล็กน้อยๆ เวลาพูด กับโยมนะ ให้อธิบายอยู่ยาก ทำอะไรผิดไปหมดเลยไม่เอา ไปที่สบายๆ ดีกว่า

สาธุ เชิญตามสบาย ฉะนั้น ถวายผ้ามาก็เก็บไว้ เก็บไว้ทำมาน ใครถวายผ้ามาก็เก็บ ไว้ทำมาน แล้วของเราที่ผ้าขาวตัดกันเอง (หัวเราะ) สอคนี่วัดไปเลย พอวัดเสร็จปั๊บ พอตัด แล้วมันจะหดไปประมาณสัก ๔-๕ เซ็น เวลาตัดเสร็จแล้ว เพราะตัดมันต้องตัดชายทิ้ง แล้วพับกระดุมมามันจะสูงต่ำ ตัดทิ้งประมาณสัก ๔-๕ เซ็น พอ ๔-๕ เซ็นปั๊บ พอเข้าเขา เรียกอนุวาท อนุวาทเสร็จแล้วไปแช่น้ำเพื่อให้เป้งออกก่อน เขาซุบเป้งมา พอซุบเป้ง เสร็จแล้วเราก็ไปรองพื้น มันจะหดลงไปอีกเกือบ ๕ เซ็น ๑๐ เซ็น อู๋ มันหดเยอะมาก

ฉะนั้น เวลาตัดใหม่ๆ อู๋ ผืนเบ้อเรอเลย นึกว่าใหญ่มากนะ พอไปซัก ไปข้อมแล้ว นะพอดี พอดี ฉะนั้น เป็นของใช้ส่วนตัวอะไรก็ได้ใช้ไหม? แต่หลวงตา เมื่อก่อนนี้ไม่ได้ เลย ถ้าผ้าผืนเก่ากับผืนใหม่นะ ห่างกันแค่เซ็นหนึ่งหรือเซ็นเศษๆ นะจบครับ พระองค์นั้น หัวขาด โคนดำ โคนดำละเลย ฉะนั้น ผ้าของท่านผืนเก่ากับผืนใหม่ ฉะนั้น มันเป็นผ้า

ข้อมแล้วหคมันแตกต่ากัน มันไม่ใช้ผ้าไนนล่อน ผ้ามันไม่หคมันไม่อะไร มันตายตัวไง แต่ผ้าฝ้ายนี้หคมากนะ หคเยอะมาก

ฉะนั้น กรณีอย่างนี้มันเป็นเรื่องความละเอียคอ่อน ถ้าเรื่องอย่างนี้ จิตใจมันยังดูแลรักษาไม่ได้ แล้วจะไปภาวนาอะไรกัน เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างนี้เราสะอึกกันหมดนะ เวลาไปเมื่อก่อนเราก้คิดเหมือนโยมนี่แหละ เรื่องเล็กน้อย หยุมหิม ยุงมาก แต่พอเวลาท่านบอกว่าไอ้พวกมันก่าย ไอ้โฮ หงายท้องเลยนะ เราเคยโดนมาเยอะ อาจารย์อัคมานี้เยอะมาก พวกมันก่าย วินัยฝากแจ็ก ปาติโมกข์มีตัวอักษรอยู่ที่ท้องไม่ได้ แล้วยังจะภาวนาพุทโธอีก อู้สู๋แทงใจนะ

ฉะนั้น พอท่านพูดอย่างนั้นต้องฝืน ต้องพยายามชวนขวยเอาจนได้ ปาติโมกข์ก็ ต้องสวดให้ได้ ท่านบอกว่าหนังสือมันมีตัวอักษรให้ท่อง ยังท่องไม่ได้ แล้วจะมาภาวนาอะไรกัน ต้องเอานะ นี่พูดถึงผ้าขาวไง นี่ข้อเดียวเท่านั้นแหละไปไกลเลย เพราะว่ามีโอกาสได้พูด ฉะนั้น ทำไมมันเป็นอย่างนั้น? มันทำเพื่ออะไร? ถ้าคนเราจะภาวนาเพื่อหัวใจ ทุกอย่างจะชวนขวย แล้วพอชวนขวย แม้แต่วัตถุ ของมันมีอยู่มันยังหค พอมันหคแล้วเราจะจัดการอย่างไร? เราจะควบคุมอย่างไร? เราจะดูแลอย่างไรให้มันใช้สอยได้ ประโยชน์พอดี

ไอ้โฮ มันต้องใช้ความค่านวม ใช้ความรอบคอบเยอะเลย ฉะนั้น พอรอบคอบเยอะ นี่ข้อวัตรไง มันจะเข้ามาข้างใน นี่พูดถึงผ้าขาว จบ

ถาม : ๒. ผมนั่งสมาธิไม่ค่อยสม่าเสมอ และเคยใช้คำบริกรรมพุทโธ รู้สึกว่าไม่ค่อยถนัด แต่ถนัดใช้อานาปานสติกำหนดลมหายใจเข้าออก ฉะนั้น เวลาเข้าออก ทำอย่างนี้ถูกต้องไหม? เวลานี้คำบริกรรมเราต้องจินตนาการพร้อมไป สักวันหนึ่ง

ตอบ : ไอ้เรื่องจินตนาการพร้อมไปนะ เรากำหนดพุทโธเฉยๆ จินตนาการหรือความคิดมันฝึกหัดใช้ปัญญา เราทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเรากำหนดพุทโธหรืออานาปานสติ เราอยู่ตรงนั้นชัดๆ แต่ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ นี่ใช้ความคิดจินตนาการได้ แต่ถ้าเราใช้ลมด้วยแล้วจินตนาการความต่ายๆ ไป นี่มันแบบว่ามันใช้สติหลายเรื่อง พอหลายเรื่องมันไปถึง

นี่เหมือนเมื่อวานพูดถึงว่าเวลาพุทโธ พุทโธ เห็นไหม เราอยู่ฝั่งหนึ่ง จะไปอีกฝั่งหนึ่ง ฝั่งหนึ่งคือฝั่งสมมุติ คือฝั่งของเรา เราจะพยายามทำใจเราให้เป็นสมาธิ พอเรากำหนดพุทโธมันก็เหมือนกับเราลงน้ำ หรือกำหนดอานาปานสติเหมือนเราลงน้ำ จะว่ายน้ำเข้าไปอีกฝั่งหนึ่ง พอว่ายไปครึ่งๆ กลางๆ ไร พอถึงกลางแม่น้ำ กลางแม่น้ำมันจะมีน้ำเชี่ยวมาก พอว่ายน้ำเชี่ยวมาก น้ำคืออะไร? น้ำเชี่ยวมาก ความเชียวนั้นคือตัณหาของเรา คือความพอใจของเรา คือความคุ้นเคยของเรา มันก็จะพัดเรา

ไอ้พุทโธก็จะพุทโธ ไอ้จินตนาการก็จินตนาการ โอ๊ย มันยุ่งไปหมดเลย พอยุ่งไปหมดนะ พอสุดท้ายก็เหนื่อย ก็คาไว้อย่างนั้นแหละ แม่น้ำก็พัดไป นี่มันไม่ลงสู่สมาธิใจ แต่ถ้าเราพยายามว่ายของเราข้ามมาอยู่ฝั่งหนึ่ง เราขึ้นฝั่งไปแล้วนะ พอเราขึ้นฝั่งไปเราต้องพุทโธอีกไหม? ไม่ต้อง เพราะว่ายน้ำคือกำหนดพุทโธ พุทโธ เราพยายามว่ายน้ำข้ามฝั่ง พุทโธ พุทโธ จิตมันพยายามกำหนดค่าบริการกรรม พอมันขึ้นฝั่งไปแล้วมันต้องค่าบริการไหม? พอมันขึ้นฝั่งเพราะมันเป็นพุทโธ เป็นตัวจิตแท้ๆ มันนี่อะไรไม่ได้ มันไม่อยู่ในน้ำ มันไม่ต้องกำหนดพุทโธ มันขึ้นฝั่งไปแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน เราจะข้ามฝั่ง เราจะกำหนดภาวนาของเราเนาะ ถ้าเราพุทโธหรืออานาปานสติทำอย่างเดียวซัดๆ แล้วถ้าเราฝึกหัดใช้ปัญญา เราถึงออกมาใช้ปัญญา ใช้ปัญญาคือจินตนาการ คือความคิดไปไง ถ้าเราใช้ทำ ๒ อย่าง ๓ อย่างเลยในเวลาเดียวกัน ในเวลาเดียวกันเห็นไหม ฉะนั้น ที่บอกว่าถ้าสมณะก็สมณะเลย วิปัสสนาก็วิปัสสนาเลยนี่ถูกต้อง ถ้าทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าทำสมณะทำสมณะไปก่อน พอทำสมณะ พอพุทโธไปเรื่อยๆ หรืออานาปานสติไปเรื่อยๆ เว้นไว้แต่พอมันพุทโธหรืออานาปานสติจนเต็มที่แล้วปล่อยเลย ปล่อยลมหายใจแล้วมาใช้ความคิด มาใช้ความคิด ฝึกหัดใช้ปัญญาไป ฐู้ได้ก็ฐู้ได้ ฐู้ไม่ได้กลับไปพุทโธอีก กลับไปอานาปานสติอย่างใดอย่างหนึ่ง

อย่างใดอย่างหนึ่ง อย่าทำ ๒ อย่างพร้อมกันซัดๆ อย่างใดอย่างหนึ่งซัดๆ อย่าทำ ๒ อย่างพร้อมกันไ้

ถาม : ๓. จำเป็นต้องนั่งสมาธิตลอดรุ่งหรือไม่ หรือเดินตลอดรุ่งหรือเปล่าครับ

ตอบ : ใ้คำว่านั่งตลอดรุ่งนี่นะ หลวงตาท่านพูดว่ามันเป็นความลำบากพอสมควร คือว่ามันเป็นงานที่สำคัญมาก ที่นั่งงานที่สำคัญมาก คนที่งานที่สำคัญมาก คนที่มีสติปัญญา มีพื้นฐานพร้อมก็ทำได้ ถ้าคนที่ยังไม่มีพื้นฐานพร้อม เราทำแล้วทำลำบาก ฉะนั้น คนที่ไม่มีพื้นฐานพร้อมพยายามทำให้เหมือน พยายามทำให้เหมือน เพราะคนพยายามนั่งตลอดรุ่งนี้ มี คนพยายามนั่งให้ตลอดรุ่ง พอนั่งให้ตลอดรุ่งได้อะไรขึ้นมา ก็นั่งตลอดรุ่ง

ถ้านั่งตลอดรุ่งคืนะ นี่หุ่ยนต์มันก็นั่งตลอดรุ่ง หุ่ยนต์เขาทำเสร็จแล้วเขาก็ตั้งไว้มันก็ตลอดรุ่ง มันนั่งทั้งวันทั้งคืน ๒๔ ชั่วโมงด้วย นั่งทั้งปีเลย เพราะมันนั่งสักแต่ว่ามันนั่งตลอดรุ่ง นั่งตลอดรุ่งโดยไม่ใช้ปัญญา นั่งตลอดรุ่งโดยไม่ใช้วิปัสสนา นั่งตลอดรุ่งไปเพื่อประโยชน์อะไร? การนั่งตลอดรุ่ง กิริยาการประพฤติปฏิบัตินี้เรื่องหนึ่งนะ แต่เรื่องปัญญานั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ นี่กิริยา ความคิดเป็นกิริยาหนึ่ง กิริยาของใจ นี่ปัญญาเวลามันเกิดมันก็เป็นกิริยาอันหนึ่งของใจ ถ้าใจมันเกิดปัญญาขึ้นมาเราต้องการอันนั้นแหละ

การนั่งตลอดรุ่งมันเป็นอิริยาบถ ๔ อิริยาบถที่เรา นั่ง เพื่อใช้ปัญญา ถ้ามันเป็นปัญญาขึ้นมามันก็เป็นประโยชน์ ถ้านั่งตลอดรุ่ง นั่งตลอดรุ่งโดยที่ทนเอา อึดทนเอา มันก็เป็นสักแต่ว่าทำ ถ้าสักแต่ว่าทำ สักแต่ว่ามันจะไม่ไ้ผลไ้ ฉะนั้นว่าการนั่งตลอดรุ่ง หรือเดินจงกรมตลอดรุ่งมันเป็นโอกาส ถ้าเราเดินจงกรมตลอดรุ่งมันก็ทุกข์ มันก็เหนื่อย อันนี้มันทำให้เราได้พิจารณาไ้ ว่าชีวิตนี้เวลามันทำงานมันทุกข์มันยากขนาดนี้ ถ้ามันทุกข์ยากขนาดนี้ แล้วเกิดมาทำไม? เกิดมาทุกข์อีกหรือ? มันใช้ปัญญาของมันไ้

ฉะนั้น จำเป็นหรือไม่จำเป็น ฉะนั้น สิ่งที่หลวงตาท่านพูด บอกว่า “ลองดูสิ ถ้าใครจริงก็ไ้ให้นั่งตลอดรุ่ง” มันเป็นการวัดนิสัย วัดว่าเราจริงหรือเปล่า แล้วเราทำได้หรือเปล่า ถ้าทำได้มันก็ภูมิใจ ทำไ้ได้มันก็ภูมิใจ แต่ถ้ามันทำได้แล้วเกิดปัญญาด้วย เวลามันชำระกิเลส นั้นแหละมันยังเกิดความมั่นใจเข้าไปใหญ่ มันเป็นความจริงอันหนึ่งเลย ฉะนั้น จำเป็นหรือไม่จำเป็นมันอยู่ที่ว่าอยากไ้ผลหรือไม่อยากไ้ผล ถ้าเราอยากไ้ผลนะ เวลาที่มันกำลัง นี้มันจำเป็นแล้ว

อย่างเช่นเวลาพิจารณา มา กิเลสกับธรรมมันต่อสู้กันมา โต้แย้งกันมาตลอดเลย นี่ ๕๐-๕๐ กำลังจะอย่างไร? เออ อันนี้สมควรมาก มันต้องไ้เสียแล้ว อย่างนี้ทันทีเลย แต่ถ้าเรายังไม่มีสิ่งใดที่เป็นพื้นฐาน เราทำนะ เราทำเอาเป็นประสบการณ์ ทุกคนอยากนั่ง

ตลอดรุ่ง นั่งว่าฉันก็นั่งได้ ฉันก็เคยนั่ง อย่างนี้นั่งเอาประสบการณ์ แต่ถ้านั่งแล้วมันใช้ ปัญญาด้วยมันเป็นประโยชน์ด้วย เออ นี่มันเหมือนอาวุธไง เหมือนกับอาวุธบางอย่างเขา ใช้ทำสิ่งที่หยาบๆ ใช้อย่างปานกลาง ที่ละเอียดอ่อน เครื่องมือของเขาต้องละเอียดอ่อน ด้วย

จิตใจเวลาพัฒนาไปแล้ว เวลามันละเอียดอ่อน ตรงนั้นจำเป็นมากนะ แต่ถ้าจิตใจเรายังไม่ละเอียดพอ จิตใจเรายังหยาบๆ อยู่ ของที่ละเอียด เรามาใช้กับสิ่งที่หยาบๆ ต้นไม้จะเอากบ เอาใส เอาอะไรไปใสมันไม่ได้หรอก มันต้องโคนล้มมันมา แล้วเราเลื่อยทำให้แบบว่ามันราบเรียบก่อน แล้วค่อยมาใส นี่มันเป็นขั้นเป็นตอนนะ ว่าไม่จำเป็นหรือ? ก็จำเป็น ถ้าวัวจำเป็นหรือ? มันก็ถึงเวลาหรือเปล่า? นี่ให้พิจารณาเอา ให้มันสมควรนะ

ถาม : ๔. มีครั้งหนึ่งนั่งประมาณ ๒ ชั่วโมงเกิดความมหัศจรรย์ที่เวทนามปวดมากแล้วหายไป นี่เคยนั่งชั่วโมงหนึ่ง ลุกขึ้นมายังเดินไม่ได้ ทำไมนี่เดินได้

ตอบ : เวลาถ้าจิตมันคืนะ จิตมันดีมันจะดีไปหมด ถ้าจิตมันนั่งไปแล้ว ถ้าเวทนามันปวด มันอะไร หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ ท่านพูดบอกว่าเวลาท่านนั่งตลอดรุ่ง ถ้าคืนไหนปัญญามันดี พอปัญญาดี พอเวลาเวทนามันเกิดขึ้น สติมันจะจับเวทนา แล้วพิจารณาพับๆ มันจะปล่อยหมดเลย นี่พอจิตมันรวมลง มันปล่อยมันก็รวม แล้วเดี๋ยวมันก็ออกมารับรู้เวทนาอีก จิตมันคืนะมันพิจารณาพับๆ มันก็ปล่อย นี่วันนี้ลุกขึ้นเดินไปได้ โดยเรื่องปกติเลย

แต่ถ้าบางวันนะ เวลานั้นตลอดรุ่ง เวทนามันมา แล้วสติปัญญาไม่ดี แล้วกำลังมันไม่พอ หรือความสมดุลมันไม่ดี พิจารณาแล้ว พิจารณาแล้ว พิจารณาซ้ำ พิจารณาซาก ทั้งดู ทั้งไถ ทุกข์มาก แต่ในเมื่อตลอดรุ่งมันก็ต้องลงเหมือนกัน พอเวลาลงแล้วนะ วันนั้นพอรุ่งอรุณขึ้นมาท่านจะลุกขึ้นนะ ท่านบอกครั้งแรกไม่รู้ ลุกแล้วก็ล้มเลย แต่พอรู้ตัวปั๊บนะ พออรุณขึ้นปั๊บนะท่านต้องนั่งเฉยๆ ก่อน พอแบบว่ามันออกจากสมาธิมาใช้ไหม? นี่ก็เอามือจับเท้า แล้วเอาเท้าวาดออกไปข้างนอกให้เลือดลมมันเดินให้ดีก่อน พอเลือดลมดีแล้วถึงลุกขึ้น

นี่คนๆ เดียวกันมันไม่เหมือนกัน เห็นไหม ถ้าวัวไหนภาวนาดี คืบไหนภาวนาดีนะ ฝนตกพริ้วๆ นะ ภาวนาดีมาก ปัญญา มันพับๆ มันปล่อยหมด ปล่อยหมดเสร็จ

แล้วมันก็เข้ามาปล่อยหมดเลย พอมันออกมา พอมันเจอเวทนาอีก ก็พิจารณาอีกก็ปล่อยอีก ๒ รอบ ๓ รอบก็อรุณขึ้น ก็สว่าง ลุกขึ้นเดินไปได้เลย

นี่ถ้าเป็นสมาธิ เวลาเข้าสมาธิ ร่างกายไม่บอบช้ำนัก คือไม่ทรมาณมาก เวลาลุกขึ้นเดินไปได้เลย แต่บางคืนมันไม่ลง พอไม่ลงพิจารณาซ้ำ โอ๊ย กว่าจะลงได้แต่ละทีต้องใช้กำลังอย่างมหาศาล ร่างกายนี้บอบช้ำมาก เข้าขึ้นมานะต้องเอาเท้าออกไปก่อน นี่แล้ววางไว้ มันจะซาไปหมดเลยนะ แล้วสักพักหนึ่งพอเลือดลมมันเดินดีแล้ว พอสติปัญญาดีแล้ว ท่านถึงค่อยลุกขึ้น

นี่ก็เหมือนกัน ที่ว่าทำไมเวลาทุกขเวทนามันปวดมาก แล้วพอมันรวมลงวันนั้น หายหมด เดินได้เลย แต่บางวันทำไมเดินไม่ได้ มันเป็น โอกาสที่เราทำได้ผลและไม่ได้ผล ถึงได้ผลมันก็เหตุผลต่างกัน มันก็เข้ากับจริตนิสัยของคน จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันถึงเป็นแบบนี้ นี่ภาวนาไปแล้วจะรู้

ถาม : ๕. เวลาเดินจะนึกตายๆ บางครั้งก็ใช้จินตนาการว่าเราเป็นโครงกระดูก ถูกต้องไหม

ตอบ : ถ้าเวลาเดินคิดถึงตายๆ เช่นโครงกระดูกนะ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิได้ แต่ถ้ามันเป็นสมาธิอบรมปัญญา เราต้องการสมาธินะ ถ้าเราพุทโธอยู่ ถ้าเราอานาปานสติอยู่เราอย่างเดียว แต่เวลาเดินจงกรมเขานึกเอาว่าตายๆ หรือจินตนาการว่าเรามีแต่กระดูก ถ้าเราเดินจงกรมใช่ไหม เราใช้ความคิด คือปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ความคิดคือปัญญาโลกๆ แล้วถ้าใช้ปัญญาแยกแยะแล้วมันเห็นโทษของมันมันก็ปล่อย พอปล่อยนี่คือปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิในการที่ใช้ปัญญาอบรมมันไม่เหมือนกับสมาธิกำหนดพุทโธ

ฉะนั้น ถูกต้องไหม? ถูก วิธีการหลากหลาย แต่เราเลือกใช้ เลือกใช้ว่าอะไรที่ใช้แล้วได้ประโยชน์กับเรา ถ้าได้ประโยชน์กับเรานี้อันนั้นถูกต้อง ถูกต้องเฉพาะตอนนั้น พอครั้งต่อไปๆ มันชักเริ่มชินชาแล้ว มันไม่ได้อีกแล้ว ถึงใช้อุบายเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ถูกต้อง ถูกต้องเมื่อทำแล้วได้ผล แต่ถ้าทำแล้วไม่ได้ผลมันก็ไม่ถูกต้องกับเรา

ฉะนั้น สมาธิอบรมปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ แล้วเราทำแล้วเราใช้เลือกเอา

ถาม : ๖. เมื่อถามราชาที่หลงตาท่านว่าเป็นตัวสำคัญนัก ผมใช้ชีวิตอยู่สุขสบายๆ แล้วลดตัณหาราคะถึงสัญญาความสวยงาม แล้วจับได้บ้าง เวลาตัณหามันกำเริบก็เพราะว่าเราปรุงแต่งจิตเก่าๆ ของเรานั้นเอง ผมทำถูกต้องหรือเปล่าครับ

ตอบ : นี่ใช้อย่างนี้เราก็ใช้ปัญญา เหมือนกับปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา เราใช้อบรมปัญญาอย่างนี้ มันก็จะแก่สงบตัวลงๆ เพราะเรายังไม่ได้พิจารณาจนถึงที่สุด ถ้าถึงที่สุด ถ้าแบบว่ามันจะตัดกามราคะขาดไปเลย มันต้องขึ้นอนาคามี ฉะนั้น สิ่งที่เราทำนี่เราทำของเราไปก่อน ไม่ต้องท้อใจ ไม่ต้องไปคิดมาก เราตั้งใจทำของเรา ถ้าเราทำได้ก็เป็นประโยชน์ของเรา เพราะเราต้องรักษาใจเราใจ ในเมื่อราชาสิ่งนี้มันเป็นโทษกับใจ มันทำความทุกข์ให้กับหัวใจ มันทำให้เราเดือดร้อนนัก เราก็พิจารณามันเพื่อจะปลดเปลื้องมัน เราจะทำให้จิตใจเราเป็นอิสระเป็นบางครั้งบางคราว เราก็พยายามทำของเรา ทำของเราเพื่อปลดเปลื้อง แล้วถ้าเราปฏิบัติได้มันจะต่อไปข้างหน้า

ถาม : ข้อที่ ๗. พระโศดาบันที่มีราคะตัณหาประมาณใดจึงยังสามารถมีครอบครัวได้

ตอบ : มีครอบครัวได้ มีครอบครัวได้หมายถึงว่าตัณหาราคะมันอยู่ในกรอบใจ พระโศดาบันไม่สัลลพตปรามาส วิจิกิจฉา สัลลพตปรามาส วิจิกิจฉา เห็นไหม นี่สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัลลพตปรามาส สังโยชน์ ๓ ตัวนี้ขาดแน่นอน พอขาดแน่นอน สิ่งใดถ้าผิดใจ ผิด สักกายทิฎฐิเห็นกายเป็นความจริง วิจิกิจฉา สัลลพตปรามาส วิจิกิจฉาคือไม่สงสัย แล้วก็ไม่ลุ่มคล้ำในศีล ทีนี้ไม่ลุ่มคล้ำในศีล แต่พระโศดาบันมีครอบครัวได้อย่างไร?

พระโศดาบันมีครอบครัวแบบนางวิสาขา นางวิสาขามีความปรารถนามหาอุบาสิกา พระอนนทันท่านบวชมาท่านมีความปรารถนาสิ้นจากทุกข์ พระอนนทเป็นพระโศดาบัน นางวิสาขาเป็นพระโศดาบัน แต่นางวิสาขามีความปรารถนาเท่านั้นใจ มีความปรารถนามาเป็นมหาอุบาสิกา ทีนี้ปรารถนาเป็นมหาอุบาสิกา ได้พระโศดาบันตั้งแต่ ๗ ขวบ พอ ๗ ขวบ เวลา ๗ ขวบพ่อแม่ก็ให้แต่งงานไป ความแต่งงานไป แต่งงานไปกับสามี ทีนี้สามีไป นางวิสาขามีครอบครัวแล้วยังมีบุตรอีก ๒๑ คนนะ ถ้าตัวเลขต้องถาม เดี่ยวผัด (หัวเราะ)

ทีนี้พระโศดาบันมีครอบครัวได้อย่างไร? พระโศดาบัน สักกายทิฏฐิไม่สงสัยในร่างกายนี้ สักกายทิฏฐิ ตั้งโยชนนี้ตัดขาดแน่นอน นี่แล้วมีครอบครัวอย่างไร? มีครอบครัว มันไม่ผิดศีล ๕ กามสุมิจฉาจาร ในเมื่อคู่ครองของเรา เราไม่ผิดในคู่ครองของเรามันไม่ผิดศีล สัลลพตปรามาส ศีล ๕ ใด ศีล สัลลพตปรามาส นี้วิจิกิจฉา สัลลพตปรามาส สักกายทิฏฐิก็เข้าใจ พระโศดาบัน พอพระโศดาบัน เพราะชื่อสัตย์ในครอบครัว คือว่าไม่ออกนอกเรื่องนอกราวเลยละ

ฉะนั้น ถ้ามว่า

ถาม : พระโศดาบันที่ยังมีราคะตัณหาประมาณไหน? ประมาณไหนถึงมีครอบครัวได้

ตอบ : (หัวเราะ) เออ เอ๊ะ ก็ไม่รู้เหมือนกันนะ เพราะไม่เคยลอง เพราะว่านี่พูดถึงคำถามถามมาอย่างนี้มันตายตัวใจ แต่ถ้าความจริงแล้วนะ พอเป็นพระโศดาบันแล้ว เพราะนางวิสาขาปรารถนามาเท่านั้น ถึงอยู่ตรงนั้น แต่พระโศดาบัน พระอานนท์เป็นพระโศดาบัน ขนาดพระพุทธเจ้านิพพานนะร้องไห้เลย พระโศดาบันร้องไห้

“โห้โห เราเป็นพระโศดาบัน เราก็ยังต้องการคนขึ้นนำอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะปรินิพพานซะแล้ว เราไม่มีคนขึ้นนำแล้ว”

กรณีความคิดแบบนี้เรามาเทียบกับหลวงตาใจ ตอนหลวงปู่มั่นเสียชีวิต โห้โห หลวงตาไปนั่งอยู่ปลายเท้าหลวงปู่มั่นร้องไห้ ร้องไห้หั้นะ ร้องไห้แล้วร้องไห้อีก

“จิตนี้มันคืออนัก เชื้ออยู่ที่ครูบาอาจารย์ของเรา แล้วครูบาอาจารย์ท่านก็มาเสียชีวิตแล้ว ต่อไปนี้จะฟังใคร? แล้วใครจะสอน?”

นั่งรำพันอยู่คนเดียวนะ หลวงตานะ นี่พระอานนท์เวลาพระพุทธเจ้าจะนิพพาน พระโศดาบันนะร้องไห้ พระพุทธเจ้าเรียกเข้ามา

“อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ? สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นมา สิ่งทั้งหลายก็ต้องดับไปเป็นธรรมดา แม้แต่ตถาคตก็ต้องนิพพานในกีนนี้ เธออย่าเสียใจไปเลย เรานิพพานไปแล้ว ๓ เดือนจะมีสังขายนานา เธอจะได้เป็นพระอรหันต์”

นี่เพราะว่าพระพุทธเจ้าพยากรณ์ก็เลยเป็นโทษ จะเป็นพระอรหันต์ จะเป็นพระอรหันต์ คินที่สังคายนา จะเป็นพระอรหันต์ จะเป็นพระอรหันต์ มันไม่เป็นสักที เพราะพระพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ พอเหนื่อยมากขอพักสักหน่อย พอขอพักเป็นเรื่องส่วนตัวแล้ว ไม่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ว่าจะเป็นที่เราก็คือจะเป็นตามพระพุทธเจ้าบอก ก็ไม่ได้เป็นสักที พอวางพระพุทธเจ้าพับ จิตมันเข้ามาเป็นส่วนตัวของเราเอง ผลัวะคินนั้นเป็นพระอรหันต์เลย

นี่ใจพูดถึงว่าพระโศดาบัน ถ้าพูดถึงเป็นพระโศดาบันจริงๆ แล้ว ส่วนใหญ่แล้วเรื่องครอบครัวไม่มีหรอก ไม่อยากมี เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะอยากจะสิ้นกิเลส ส่วนใหญ่แล้วพระโศดาบันอยากจะไปต่อข้างหน้าเพราะมันพาดกระแสนแล้ว มีสติปัญญาพอเห็นว่าการมีครอบครัวมันจะมีความทุกข์ เพราะการทุกข์ในครอบครัวนั้นจะเป็นความทุกข์มาก

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าแล้วทำไมพระโศดาบันถึงมีครอบครัวล่ะ? มีขนาดไหนล่ะ? เพราะมหาอุบาสิกา จะเป็นมหาอุบาสิกาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ต้องมีหลัก มีฐาน มีครอบครัว เพื่อจะมาอุปัฏฐากสงฆ์ทั้งหมดใจ มันก็มีเป้าหมายของเขานะ ฉะนั้นพูดถึงว่ามันมีได้ แต่ถ้าคนเป็นโศดาบันแล้ว ส่วนใหญ่แล้วอยากมีไหมล่ะ? อยากมีครอบครัวหรืออยากเป็นพระอรหันต์? เออ ถ้ามพระโศดาบันว่าอยากมีครอบครัว หรือพระโศดาบันอยากเป็นพระอรหันต์ (หัวเราะ)

พระโศดาบันก็อยากเป็นพระอรหันต์ พระโศดาบันยังไม่มีครอบครัว แต่นี่เพราะความปรารถนา ปรารถนาเป็นมหาอุบาสิกา คำว่ามหาอุบาสิกา คือมหาอุบาสิกาที่อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฉะนั้น ผู้ที่อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องมีฐานใช่ไหม? มีคหบดีที่จะมาอุปัฏฐาก นี่เพราะมันมีตรงนั้น มันก็เลยเป็นเรื่องพระโศดาบันที่มีคหบดีขนาดไหนถึงจะมีครอบครัว

ฉะนั้น ถ้าเราไม่ต้องสงสัยว่าเป็นพระโศดาบันแล้วอยากมีครอบครัว เป็นพระโศดาบันก็อยากจะเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นแหละ อันนี้ข้อที่ ๗.

ถาม : ๘. รู้สึกว่าเรามีหิริ โอตตปปะมากขึ้น สติมากขึ้น เวลาโกรธจะรู้ตัวมากขึ้น หายเร็วขึ้น แต่ก็ยังกำริบข้างเวลามีสิ่งมากระตุ้น ทำอย่างไรถึงจะไม่มีโกรธเลย

ตอบ : นี่เวลาโกรธนะ เวลาโกรธขึ้นมา เราจะบอกว่าเรื่องนี้เป็นเรื่อง จะว่าสุดวิสัย สุดวิสัยหมายถึงว่ามันมีอำนาจที่เราควบคุมไม่ได้ เราควบคุมไม่ได้ แต่ถ้าเราฝึกของเราไง แม่เมตตา โทสจริตนะแม่เมตตาไว้ เขาเป็นญาติ เป็นพี่ เป็นน้อง เขาไม่ตั้งใจว่าเรา นี่พยายามนึกคิดอย่างนี้ ความโกรธมันจะเริ่มเบาลงๆ เรื่อยๆ แต่ถ้าวันไหนเราพิจารณาเลยนะ กามราคะนะ ปฏิฆะ กามราคะถ้าขาด ปฏิฆะขาด ปฏิฆะคือข้อมูล ปฏิฆะคือสิ่งที่มันฝังใจไว้

นี่โทสัคคินา โมหัคคินา โลกะกิ โทสะกิ คือความโลภเป็นไฟ ความโกรธเป็นไฟ ความหลงเป็นไฟ นี่เพราะ ๓ สิ่งนี้จะทำให้เราเกิดกามราคะ ถ้าพิจารณาตรงนี้ขาดหมดนะมันถึงเท่าทันกับความโกรธจริง ถ้ายังไม่เท่าทันความโกรธจริงเราไม่ต้องไปคิดว่าเราจะดับความโกรธไง เราพยายามจะพิจารณาใช้ปัญญาให้หาเหตุหาผล ถ้ามีปัญญาหาเหตุหาผลปั๊บ มันเบาลงได้ มันเบาลงได้ เพราะถ้าเราปฏิบัติไปนะ พอมันไปตัดเหตุ ตัดปัจจัยหมดมันก็ไม่โกรธ แต่เรายังตัดเหตุ ตัดปัจจัยไม่ได้ ปฏิฆะ กามราคะ นี่สังโยชน์เบื้องบนเรายังตัดไม่ได้

ฉะนั้น เวลาพูดไป โดยทั่วๆ ไปทุกคนจะพูดตรงนี้ แล้วเอาตรงนี้มาอ้างอิงกัน เราก็เลยเอาตรงนี้เป็นพยาน แล้วเอาตรงนี้เป็นเครื่องหมายการคำว่าใครปฏิบัติแล้วต้องไม่โกรธๆ นี่ไงแล้วคนทั่วไปก็บอกว่าเมื่อก่อนเป็นคนโกรธมาก เมื่อก่อนเป็นคนที่ยินเห็นท้ายมาก เดี๋ยวนี้ไม่กินเลย เดี๋ยวนี้ไม่โกรธเลย ทุกคนพูดอย่างนี้หมด อ้าว ถ้าไม่โกรธเลย สิ่งที่เราที่ที่สุดลองขอเขาสิโกรธไหม? คนเรามันมีปมในใจนะ ถ้าไม่จิตใจดำมันก็ไม่โกรธ ถ้าจิตใจดำโดนทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าปฏิบัติ กามราคะมันขาดไปแล้ว มันทำลายหมดแล้ว จี๋มาก็ไม่โดน ไม่มีให้จี๋ ถ้าไม่มีให้จี๋มันก็จบใจ แต่ถ้ามันยังมีให้จี๋นะเสร็จ

ฉะนั้น เพียงแต่ว่ามันเป็นเครื่องหมายการคำ โอ้อโฮ เมื่อก่อนเป็นคนโทสะมาก เดี๋ยวนี้ไม่โกรธเลย อย่าผลอนะ ผลอแล้วเดี๋ยวออกหมดเลย นี่พูดถึงมันเป็นเครื่องหมายการคำ แต่ถ้าเราปฏิบัติไปแล้วนะ ใจมันมีหิริ มีโอดตบปะติจี๋ขึ้น ก็ถูกต้อง แล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญาไป สิ่งนี้มันจะเบาไปๆ แล้วเรารู้ทันไปเรื่อยๆ ปัญญา มันจะนำตลอด ปัญญาจะควบคุมตลอด

ถ้าปัญญาควบคุมตลอดคนเราจะควบคุมชีวิตของเราได้ ความโกรธมันจะไม่เกิดขึ้นกับเราง่ายๆ ความหลงนี้ใครจะพูดอะไรต้องมีสติปัญญาฟังก่อน ยับยั้งก่อน ยังไม่เชื่อ

ของง่าย ๆ ความหลง หลงก็ต้องดูแลก่อนนี้มันมีสติปัญญาพิจารณาไปเรื่อยๆ พอจิตเราพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ เดียวมันก็ภาวนาไป ภาวนาตัดสังโยชน์ไปเรื่อยๆ เดียวมันตัดเหตุ ตัดปัจจัยหมดเลย แล้วไอ้เรื่องโกรธจะรู้กัน

ฉะนั้น มันเป็นนิสัยเดิม ทีนี้พอเป็นนิสัยเดิมปั๊บ นี่บอกว่าเราไม่ต้องฝึกเลยหรือ? จะปล่อยไว้อย่างนี้ ก็ไม่ใช่ นี่เราก็ฝึกฝนของเรา เพียงแต่ว่าเครื่องหมายการค้าเราไม่ยอมรับไง เราไม่ยอมรับเครื่องหมายการค้านี้ เรายอมรับความเป็นจริง ปฏิฆะ กามราคะ ขาดไป นี่สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรมาส กามราคะ ปฏิฆะขาดไป สังโยชน์อย่างต่ำขาดไป นี่คือพระอนาคามี แล้วความโกรธจะดับ ทีนี้มันก็มีแต่ฟองใส เสร้าหมอง นี่สังโยชน์เบื้องบนแล้ว

นี่รูปปราคะ อรูปปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา มันไม่ใช่ความโกรธ มันเป็นรูปปราคะ อรูปปราคะ มานะคือถือตัวถือตน อวิชชา อุทธัจจะคือความฟุ้งซ่านนึกน้อยในหัวใจ ไม่ใช่โกรธ อันนั้นเป็นสังโยชน์เบื้องบน ถ้าอย่างนั้นมันจะดับตรงนี้เลย ถ้ามันดับยังไม่ได้ ไม่ต้องไปเอาเครื่องหมายการค้าของใครมาติดที่เราไป เอาเครื่องหมายการค้ามาติดเลย ฉันทไม่โกรธ ฉันทไม่โกรธ ไร้สาระ เอาความจริงกันดีกว่า เครื่องหมายการค้าไม่ต้องมาผูกกัน

ถาม : ๕. คนที่จะได้บรรลุนิพพาน หรือคนที่จะบวชได้ต้องมีบุญญาธิการเก่ามาก่อนใช่ไหม? อยากจะบวชแต่กลัวว่าบารมีไม่ถึง

ตอบ : ไอ้อย่างนี้ใช่ คนบวชมามันก็มี แบบว่ากรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมเก่าของคนมันมีมานะ เราถึงมาเกิดร่วมกัน การเกิดร่วมกันต้องมีสายบุญ สายกรรม หลวงตาพูดบ่อย ต้องมีสายบุญ สายกรรมกัน ถึงจะเชื่อถือกัน ถึงเป็นหมู่คณะกัน ถึงรักกัน ถึงอยู่กันเป็นสังคมา เพราะมีสายบุญ สายกรรมมา สายบุญ สายกรรมคือชอบด้วยกัน คุณธรรมอะไรก็ชอบอย่างนั้นแหละ เขามีธรรมมาด้วยกัน มาจากต่างที่ ต่างถิ่นกัน แต่มาอยู่ในธรรมเดียวกัน เพราะชอบสิ่งเดียวกัน

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเรามีบารมีของเราใช่ไหม? เราสร้างของเรา มา เราก็มีความพอใจสิ่งนี้เป็นพื้นฐานในใจ ถ้ามันทำได้มันก็มีพื้นฐานในใจใช่ไหม? ถ้าไม่มีพื้นฐานในใจ เข้าชมรมนั้น เราเข้าผิดชมรม ไม่ถูกใจสักอย่าง ทำอะไรไม่ถูกใจสักอย่างเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราไม่อยากบวช เราบวชไปแล้วมันทำอะไรก็รู้สึกขัดข้องไปหมดเลย แต่ถ้าเราเข้าขมรมที่ถูกต้อง เราอยากบวช เห็นไหม เออ มันดี มันงามไปหมดนะทำอะไรก็ แหม ถูกใจ อยากทำ พอใจ นี่ก็อยู่สุข อยู่สบาย ถ้าอยู่สุขสบายมันก็เป็นไปได้ อันนี้ก็มีส่วน แต่ แต่บารมีเก่าบารมีใหม่ ถ้าปัจจุบันไม่สร้าง บารมีก็คือบารมีมันตัดช่วงกันไปไง หลวงตาท่านบอกว่า คนที่สนใจในศาสนาคือผู้มีบารมี ถ้าไม่มีบารมีจะมาสนใจในศาสนาหรือ?

นี่เวลาคนที่เขามีกิเลสนะ เขาพยายามจะแสวงหาของเขา เขาว่าวันเวลาของเขาสำคัญมาก เขาต้องรีบทำงานของเขาเพื่อหาผลประโยชน์ของเขา แล้วเขาเห็นคนไปวัด อืม พวกนี้ไปวัดทำไมเสียเวลา เวลาเป็นเงินเป็นทองนะ แล้วเวลาเป็นเงินเป็นทอง แล้วก็เอามากำหนดพุทโธ พุทโธเพื่อจะให้เกิดอริยทรัพย์ขึ้นมา มันก็ปฏิบัติเหมือนกัน แต่คนเขาคิดไง เพราะปฏิบัติแล้วมันจับต้องไม่ได้เป็นวัตถุ มันจับต้องได้เป็นคุณภาพของใจที่พัฒนาขึ้น แต่เขาจับต้องไม่ได้เขาถึงคิดของเขาอย่างนั้น

ฉะนั้น ในปัจจุบันนี้ ถ้าเราจะสร้างบารมีเราก็ต้องคิดของเราไป ไม่ใช่รอแต่บารมีเก่า นี่สิ่งที่สร้างมาดี มีความสนใจ ถ้าบารมีใหม่คือเราไม่ต่อเติม ไม่สร้างสมของเรา แล้วมันจะมีอะไรต่อไป นี่บารมีก็อยู่ในการกระทำ กรรมคือการกระทำ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าเรามั่นคง เราทำของเรา มันก็ทำได้ ทำได้ ทำของเราให้มันเสร็จสิ้นไป เราก็ทำของเราได้ ถ้าทำของเราได้มันก็ใช้ได้ ฉะนั้น เรื่องบารมีมันมีส่วนอยู่จริง เราถึงบอกว่ากรรมเก่ามี ๕๐ เปอร์เซนต์ แล้วปัจจุบันนี้ ๕๐ เปอร์เซนต์ กรรมเก่ามาที่ ๕๐ นะ ๕๐ หมายถึงว่าให้เป็นจริง เป็นนิสสัย เป็นพื้นฐานของบุคคลคนนั้น แล้วปัจจุบันนี้เราจะสู้อย่างไร?

ฉะนั้น นี่พูดถึงสายบุญ สายกรรมนะ แต่ถ้าเป็นวิทยาศาสตร์มันก็ต้อง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ที่นี้ อดีตมันก็เป็นอดีตมาแล้ว ปัจจุบันนี้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ที่นี้ ๕๐ เปอร์เซนต์แบ่งไปจากไหน? แต่ถ้าภาวนาไปแล้ว ๕๐ เปอร์เซนต์มันจะแบ่งมาเห็นๆ เลย เห็นๆ หมายถึงว่าทำสมาธิก็ทำง่าย ทำสมาธิก็เข้าใจ ใช้ปัญญานี้ก็ทะลุปรุโปร่ง แต่ถ้าเบื้องหลังมาไม่ดี ปัจจุบันนี้ต้องทุ่มเทกันเต็มที่ สมาธิก็แสนยาก ปัญญา ยิ่งพลิกแพลงใหญ่เลย ต่อสู้สุดเขต สุดแดน ถ้ามันเป็นไปได้ เห็นไหม

ฉะนั้น ถ้าพูดถึงปฏิบัติไปแล้ว คนปฏิบัติไปมันจะเห็นของมัน ฉะนั้น เวลาพระอรหันต์ถึงไม่สงสัยในอดีตชาติ ไม่สงสัยว่าจะไปเกิดเป็นอะไร อดีตชาตินะ

บุพเพนิวาสานุสติญาณ อนาคตจุตูปปาตญาณ ปัจจุบันอาสวักขยญาณ ถ้าทำลายปัจจุบัน จบสิ้นแล้ว อดีต อนาคตจบ ถ้าจบสิ้นแล้วมันก็ไม่ไปไหนอีก ฉะนั้น มันสำคัญตรง ปัจจุบันนี้

ดูพระองค์สุทิมมาล ถ้าองค์สุทิมมาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ไปเอาวัน นั้นนะ องค์สุทิมมาลต้องฆ่าแม่ แล้วองค์สุทิมมาลนี้หมดสิทธิ์เลย นิคเคียวนะ แค่นี้ก็ตาย พระพุทธเจ้าฆ่าอีกหน่อยเดียว พระองค์สุทิมมาลหมดสิทธิ์เป็นพระอรหันต์ ด้วยความเมตตา ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ไปเอาพระองค์สุทิมมาลมา แล้วเอามาวาง เป็นพระอรหันต์ แล้วนี่ของเราจะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา แป๊บเดียวเลยชีวิต นี้จะหมดไป แล้วก็จะไปเกิดใหม่ แป๊บเดียวเลยเกิดมา ๑๐๐ ปี ถ้าสนใจก็จะได้ของเรา ถ้า จะทำ

นี่บารมีเก่า บารมีใหม่ อยู่ที่เราเข้มแข็งขนาดไหน ทำได้ขนาดไหน มันจะเป็น ประโยชน์กับเราถ้าเราทำได้ นี่พูดถึงบารมี ถ้าบารมีแล้วมันก็อ้างกันไป บารมีมันก็เลย กลายเป็นข้ออ้าง อ้างเล่ห์กันไป อ้างเล่ห์กันมา แต่ถ้ามันมั่นคงจริงจังแล้วเราต้องทำได้ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง